

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIATA LIBERTATEI BRAŞOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru streinătaie 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondata în 1838 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Din haosul politiceii vintiliste

Un comunicat, pe care-l publică zilele acestea Ministerul de finanţe, e cea mai vorbitoare şi dureroasă dovadă a haosului, în care politica d-lui Vintilă Brătianu a aruncat finanţele ţării.

E vorba de comunicatul (apare în altă parte a ziarului), în care Ministerul de sub şefia d-lui Vintilă aduce la cunoştinţa cetăţenilor că în ţara Brătienilor au încă putere circulatorie anumite monezi, pe cari mulţi şi de mult le credeau scoase din circulaţie.

Să nu se creadă însă că ar fi vorba numai de inconştienţa şi nepriceperea unor anumiţi indivizi, cari nu şiau de valabilitatea monezilor din chestie.

Nu! Comunicatul ministerului o spune pe faţă: „la cassa multor instituţiuni particulare şi chiar

publice se refuză primirea unora din monezile divizionare, sub motiv că au fost scoase din circulaţie“.

Aşadar cetăţenii şi chiar instituţiuni publice au ajuns să nu mai cunoască banii ţării. Bani, despre care de mult se credea că nu mai au valoare şi cari, din cauza aceasta, au început de mult să fie distruşi de către cei ce-i mai deţin — capătă „din nou“ putere de circulaţie prin comunicatul de mai sus.

În ce ţară se mai întâmplă oare astfel de lucruri??

Unde s-a mai pomenit un haos financiar mai vorbitor decât în ţara „finanţelor regulate“ şi „bugetelor echilibrate“ ale d-lui Vintilă Brătianu?

A mai continua şi comenta cazul, — e de prisos.

Anul financiar 1924

Fluctuaţiile valutare. — Criza de bani.

Galati, 16 Ianuarie 1925.

Anul 1924 a fost nefavorabil atât pentru agricultură, cât şi pentru industrie, negoţ şi comerţ. Diferitele ramuri economice stând în strânsă legătură şi influenţându-se reciproc, era firesc ca şi situaţia financiară din 1924 să se prezinte rău.

Din punctul de vedere al valutei nu s'a realizat nici o îmbunătăţire. Din contra, s'au înregistrat oscilaţiuni şi mai simţitoare de cât în trecut. Astfel, la începutul lui Ianuarie 1924 cursul leului în Elveţia era de 2.95; în Februarie s'a ridicat la 3.32; în Martie şi Aprilie s'a învârtit împrejurul lui 3; după aceea au urmat scăderi mari; la 7 Iulie era 2.17. În Septembrie şi Octombrie s'a ridicat până la 2.90, pentruca în Noembrie să scadă din nou la 2.55, iar în Decembrie să ajungă la 2.60 2.65.

Aşadar într'un singur an, — sau mai exact în cinci luni, din Februarie până în Iulie — s'a atins un maximum de 3.32 şi un minimum de 2.17, ceea ce e o diferenţă de lei 1.15 la 2.17, deci 50 la sută.

Cam aceeaşi proporţie s'a notat la cursul lirelor engleze: la începutul lui Ianuarie 1924 cotau 842, în Iulie aproape 1200 şi la finele lui Decembrie 915 lei.

Suntem departe de stabilizarea valutei făgăduită de dl ministru de finanţe, V. Brătianu, pomenită de d-sa şi la bugetul pe 1925.

Suferinţele din cauza acestor fluctuaţii se răsfâng nu numai asupra importatorilor şi exportatorilor, ci şi asupra tuturor producătorilor şi consumatorilor din ţară. Cine mai poate avea curajul să se angajeze cu scadenţa lungă şi să-şi facă aprovizionările necesare?

Guvernul nu a luat nici o măsură serioasă care să ne feriască de săriturile exagerate ale valutei, a lăsat ca lucrurile să se îndrepteze dela sine.

Nici făgăduiala deflaţiei nu s'a realizat, pentruca totalul biletelor în circulaţie în Decembrie la 1921 era de 14 miliarde, la 1922 era de 15.9 miliarde, la 1923 era de 18.7 miliarde şi la 1924 era de 19.5 miliarde lei. De unde rezultă că în ultimii trei ani am avut inflaţie, nu deflaţie. Iar inflaţia se ştie că produce scăderea valutei şi măreşte scumpetea.

Întâ principală cauză pentru care preţurile s'au ridicat din nou în intervalul Ianuarie 1923— Ianuarie 1924 dela 24 la 36, şi în intervalul Ianuarie 1924— Decembrie 1924 dela 36 la 42 feţ de baza 1 dinainte de războiu.

Dar inflaţia trebuie oprită cu orice preţ. În cazul contrar vom ajunge din rău în mai rău, leul ar scădea şi mai mult, scumpetea s'ar mări şi mai mult, ar trebui să ridicăm mereu salariile, taxele de transport şi cheltuielile publice — în consecinţă am avea trebuinţă de emisiuni noi, şi mai mari, şi așa mai departe... ne-am compromite definitiv ridicarea economică.

Cu totul altfel au procedat alte state în privinţa valutei. În Cehoslovacia deflaţia s'a aplicat serios şi sistematic şi s'au luat măsuri severe în contra speculei abuzive. Rezultatul este „viaţa economică îmbunătăţită treptat şi durabil“ cum o constată directorul oficiului bancar de acolo. Iar Franţa, când în Martie trecut a văzut marea speculă ce se exercită asupra francului francez, a dejucat manevrele baissistilor printr'un împrumut de o sută milioane dolari, încheiat în America, la banca Morgan, destinat să servească de rezervă apărătoare în contra speculei, să modifice jocul ofertelor şi cererilor. Şi, în şase săptămâni, valuta franceză a revenit la starea de mai înainte, şi cu ea şi încrederea, iar cei ce speculaseră asupra francului, cei mai mulţi, şi-au frânt gâtul.

Asupra schimbului nostru, între altele, apăsă greu moratoriul pentru plăşile particularilor în străinătate. Fabricanţii şi negustorii străini cari văd că, în loc de plată, li se amână scadenţele prin lege, nu ne mai acordă încredere. Câtă vreme va dura legea moratoriului, creditul nostru va suferi.

din vina proprie, înseamnă a nu înţelege realităţile. Sigur că ne svârcolim în neputinţa noastră de a schimba, pentru că unde nu sunt garanţii de drept, nu există nici uz de drept. Zădărnice voeşti o acţiune legată, unde nu există legalitate. Şi la noi nu există...
Sigur că am greşit multe şi în Partidul Naţional, — greşeli minuscule faţă de păcatele altora, — dar orice făceam, orice sistem întrebuiţam, tot acolo ajungeam, unde ne aflăm astăzi.

Nu mi dai dacă nu-şi găsea guvernul coade de topor în sânul nostru, ar fi fost altcum. Dar şi-a găsit şi îşi va mai găsi berechet.

Atunci, ce să mai dezbaterem la masa albă din Cluj??

Dacă aş avea credinţa că şi numai cu un milimetru ducem cauza noastră dreaptă înainte la Cluj, aş lăsa toate şi aş alerga acolo, dar sunt convins că prin acele discuţii, criticându-ne şi bajocoriindu-ne reciproc, numai vom mări prăpastia dintre noi şi vom slăbi credinţa celor buni“.

Fiind amânată redeschiderea parlamentului pe ziua de Luni, 26 Ianuarie, se va ţine numai la această dată şi şedinţa la care au fost convocaţi parlamentarii şi membrii comitetului executiv al Partidului naţional român.

O scrisoare de actualitate

Întâ în întregime scrisoarea pe care d-l dr. Valeriu Branicea, fruntaşul vieţii noastre publice, a adresat-o d-lui prof. univ. O. Ghibu în legătură cu conferinţele politice din Cluj cari s'au terminat săptămâna trecută: „Tiu să-ţi spun cu toată francheţe părerea mea, că eu nu mi promit nimic dela o asemenea anchetă, care, cel mult mă eugmentează confuzia destul de mare din capul oamenilor.

Păcatul nostru, al Ardeelenilor (inclusiv Bănăţenii) este că nu ne-am ştiut salva unitatea până ce trecem peste unificarea şi asigurarea condiţiilor indispensabile de consolidare. Ne-am răsfirat ca puli de poltrăiche, deschizând larg porţile înverşunatelor patimi ale sectarismului de partid, cari ne-au onihilat aproape cu totul, înăcât noi cei din „provincie“ nu mai avem nici viaţă naţională, nici culturală şi socială ca mai înainte, ci am ajuns de râsul lumii. Aici, pe un petec de loc, unde însemnăm ceva mai înainte, suntem astăzi — afară de cei rămaşi credincioşi vechului steag: jărnăniştii, averescanii, „liberalii“, iorghişti, mărghilomonişti, „independenştii“, de nu mai suntem în stare a susţine nici măcar vechea noastră casină, care era odinioară fala Bănăţului.

Prima condiţie ca să însemnăm ceva, ar fi să revenim la vechea mază. Dar câtă vreme toate intrigile ţesute abil la Bu-

cureşti găsească la noi teren fecund, rămâne această dorinţă un plumb desiderium. Iar a pune această chestie în dezbateră publică, la masa albă, cu public doritor de picanterii, ar însemna a înverşuna şi mai mult spiritele pentruca sectorismul nostru de partid, importat de dincolo, la noi e mult mai virulent decât în Regat, unde e endemic. Ori cine porneşte în Vechiul Regat o mişcare „politică“, găseşte la noi adepţi, ca să nu le zic altfel! Aşa, spârţi şi dispuşi pentru orice spârţuri nouă, nu suntem în stare a ne opune otrăveii ce vine de dincolo.

Voi scrieţi în apelul vostru, că nu mai putem merge înainte cu „sistemele întrebuiţate până acum“. E adevărat, dar câtă vreme dălmueşte deplorabila fărâmişare a energiilor noastre, câtă vreme orice guvern găseşte în număr suficient coade de topor la noi, tot aşa va fi. Noi nu putem avea în vedere decât lupta legală, în spirit constituţional, ceea ce astăzi este o ironie, când nu ţi se respectă nici un drept, când eşti absolut la cheremul detentorilor puterii publice..

Aceasta e realitatea! A face vinovată opoziţia între astfel de împrejurări pentru catastrofa de segregare politică, care înaintază cu paşi gigantici, caracterizându-l activitatea ca o „svârcolire neputincioasă“

Criza financiară a băntuit pieţele noastre anul întreg. De aceea la societăţile pe acţiuni nu s'au mai grămădit capitalurile ca în anii precedenţi pentru emisiuni noi de acţiuni.

Restrângerea creditelor de către Banca naţională a silit pe celelalte bănci să restrângă şi ele, la rândul lor, creditele. Erau silită la această cu atât mai mult, cu cât imobilisaseră prea multe capitaluri în fabrici şi cu cât li se retrăgeau depozitele, cari dobândeau condiţii mai favorabile în ipotecă şi în portofoliul comercial. Dobânzile s'au ridicat până la 20, 30 şi chiar 40 la sută.

Lipsa de bani a ajuns acută pe toamnă, şi cu ea s'au înmulţit protestele, moratoriile şi falimentele.

În Septembrie şi Octombrie s'au înregistrat mari scăderi la bursă, în special la acţiunile petrolifere din cauza scăderii preţurilor la petrolul american şi din cauza taxelor prea mari la exportul petrolului nostru. La celelalte titluri scăderile s'au produs principalmente din cauză că băncile având trebuinţă de bani, au denunţat conturile garantate cu gaşuri pe efecte şi detentorii au fost siliţi să vândă la cursuri tot mai scăzute, producând inflaţie de acţiuni. Scăderile au căsunat pagube însemnate celor prişi în vârtje.

Oarecare rezistenţă în cursuri s'a observat la acţiunile societăţilor de asigurare.

Către sfârşitul anului s'a produs o mică uşurare generală; totuşi cei ce valorifică producţia, au de luptat cu greutăţi superlative.

O mare parte din toate aceste neajunsuri sunt urmările politice economice „prin noi înşine“ a d-lui ministru de finanţe, Vintilă Brătianu.

Dacă s'ar fi încheiat la timp un mare împrumut extern, multe greutăţi ar fi fost dezlăturate.

I. G. Manteanu.

Politice. Daminecă, partidul naţional român din Ploceşti a ţinut a doua întrunire cu cetăţenii din suburbii Sf. Atanasie, Sf. Haralambie şi Sf. Treime.

Oratorii au combătat politica financiară şi administrativă a guvernului. Au vorbit d-nii: Al. Constantinescu farmacist, Gogu Zamfirescu, G. Popp, deputat, Şrb. Teodorescu avocat, G. Maxim, Diaconescu, profesor, dr. Cosma.

La sfârşit s'a ales un comitet de 25, sub presidenţia d-lui Tudorică Ionescu-Pescaru, cari să aibă conducerea politică a acestor suburbii.

Croaţii se refugiază în Ungaria. Ziarele din Budapesta anunţă, că în ultimele săptămâni au sosit acolo vre-o 4500 refugiaţi politici din Croaţia. La începutul lunii Februarie va apare un ziar croat, „Hrvotska Pravda“ la Budapesta.

„Puterea obiceiului“.

Un colaborator al „Villorului“ trage o paralelă între unele constatări făcute de dânsul la Paris, iar altele la noi.

Aminteste câteva cazuri, între cari:

La Paris: Lumea așteaptă în liniște tramvaiul, la sosirea căruia se dă întâietate, ca să se urce în el, unul femei cu un copil în brațe, urmează apoi un bătrân, un infirm etc. și pe urmă „serie o încheie liniștii celălalt în ordinea în care au venit“.

La noi: „La o stație de tramvai, lumea se înghesue, se îmbrâncește, se calcă pe picioare. Auzi șipete, ocări, blesteme, glume nesărate. O femeie cu un copil în brațe șipă strivită cu sălbătâcie. Un infirm este trântit și călcat în picioare. Conducătorul râde; călătorii râd. Ciorchinele de oameni agățați pe scară este închelat de brațele vânjoase ale unui sergent de stradă care, și el grăbit ca ceilalți, și-a găsit o buclă de loc printre picioarele celorlalți. Tramvaiul pornește cu cei îndrăzneți și voinici, rămân pe loc cei slabi, copiii, femeile, bătrânii și cei timizi“.

După povestirea altor cazuri la fel, autorul articolului se întreabă: care este motivul deosebirei între ceea ce se petrece la noi și ceea ce se întâmplă alturea?

Își răspunde apoi: „S'ar zice: puterea autorității. Nu: este puterea obiceiului. Respectul pentru persoana altuia, este ridicat acolo la rangul de lege.“

Curios, să citești astfel lucruri

și sfaturi tocmai în „Villorul“, care bate recordul în a ataca, acuza și terfi pe nedrept pe toți fruntașii cinstiți ai țării, din simplul motiv că — nu fac politică liberală.

În alte țări poate fi vorba de „respectul pentru persoana altuia“ fiindcă există respectul față de lege. La noi însă, unde legea a ajuns un paravan al tuturor mișcărilor și escrocheriilor celor de sus, o îngrădire a drepturilor celor mici pentru ca astfel să fie nelimitate drepturile favorizaților de sus — ce se mai vorbește despre „respectul pentru persoane“?!

La noi? Se fură voturile, se despoale și înșală cetățenii, se jefuesc banii statului, — dar legea face, căci cei mari și tari pot și au dreptul la toate. Intervine însă legea atunci când, în puterea ei, își pretinde muritorul de rând libertatea convingerilor și respectarea drepturilor de cetățean. Atunci vorbește legea și la noi și poți fi arestat în numele ei.

Legea, felul cum se aplică ea, distruge la noi respectul pentru persoana altuia.

Iar până când aceasta este puterea obiceiului la noi, în zadar vom căuta să tragem foloase din constatările făcute în țări, unde toți sunt egali în fața legii.

La noi „va porni și pe mai departe tramvaiul cu cei îndrăzneți și voinici și vor rămâne pe loc cei slabi“ — căci noi trăim și azi sub stăpânirea pumnului celui mai tare.

Un document al zilei.

CORBI ALBI

Trăind în zilele mitel și bacșișurilor, orice gest ce iese din cadrele acestei vieți bâcșite de imoralitate, cu care vrând-nevrând cetățeanul s'a obișnuit ne surprinde plăcut și ne face să nu ne pierdem speranța în zile mai bune.

Încă n'a pierit cinstea și demnitatea de funcționari — a trebuit să exclamăm când am citit zilele trecute la fabrica „din public“ a ziarului german sibian „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ următoarea comunicare, pe care o traducem în întregime, constituind un document al vremii:

„În interesul obșteasc vă rog cu toată onoarea să publicați următoarele în președintele a-ștră ziar:

„Pentru a doua oară s'a întâmplat în curs de câteva zile că direcțiunile ale întreprinderilor industriale trimis subsemnatului în plicuri închise sume mai mari de bani, crezând probabil că în modul acesta vor putea obține avantajul“.

„Banii i-am restituit firmelor respective și în convăgerea că întreprinderile amintite n-au avut intenții rele, am renunțat la urmărirea lor pe care e judecătorească“.

„Rog acum pe această cale toate întreprinderile industriale și alte persoane, cari se prezintă la inspectoratul muncii pentru rezolvirea afacerilor lor, să renunțe în viitor la acest obicei rău și să fie asigurați că împlinirea datoriilor oficiale a funcționarilor publici nu se pot compara prin sume de bani“.

Primip, d-le director, asigurarea disținsei mele considerativă.

Sibiu, 13 Ianuarie 1925.

Seful Inspectoratului muncii Sibiu,

Inspector central M. Voileanu“.

Să ne trădești d-le ins-

pector M. Voileanu, pentru bucuria sinceră pe care ne-ai făcut-o prin comunicatul d-tale, deși poate mulți cari vor ceti rândurile d-tale te vor considera de „prost“, fiindcă, durere, cinstea, când e vorba de bani, așa puțin contează în ziua de azi.

Fie ca pilda d-tale s-o urmeze cât mai mulți funcționari superiori, dela cari — deși știm că sunt slab salarizați — așteptăm pilda de muncă și refacerea moravurilor decăzute.

DIN PUBLIC

Penzionarii statului lunar la poliție

Câte nu mai are de pătut pensionarul statului român, și toate ca recompenză pentru serviciile aduse statului timp de 30—40 de ani.

Ca pensionarul să-și poată ridica mica pensie, trebuie de la caporal până la general în fiecare lună să se prezinte la poliție să dovedească că mai trăiește etc. Aci are onoarea să aștepte, servitoare și tot soiul de indivizi, și mergând toate pe rând, să aștepte până ce chestia servitoarei sau delventului cutare și cutare, este terminată.

Se mai întâmplă că fostul caporal sau sergent își mai primește acum pe fostul șef, colonel sau general, tolnit pe scaun și ab a mulțumind pentru „Bună ziua“ dată.

Bajocura aceasta ca pensionarii să se prezinte lunar la poliție, d-l ministru de finanțe ar

Știri din Maramureș

Somajul: 10 mil muncitori fără lucru. — Deposedarea țărânelor.

Somajul din județ a ajuns culmea. 10.000 muncitori sunt fără lucru și lipsiți de pâine. Guvernul în rege proprie de stat nu mai are exploatare, lipsa de capital silește întreprinderile locale să sisteze exploatarea iar uzura recoltează cea mai grozavă criză economică, Situația a devenit intolerabilă.

Desconsiderarea intereselor românești la executările Reformelor Agrare a devenit lege sub liberali. În loc ca țărânii să fie împroprietăriți ei se deposedează de pământurile posesorilor, rămase în devalmășe ca resturi din vechile moșii donatate, iar veneticii protejați de puterea banului uzurpează drepturile nemșilor. Pentru colonizarea Românilor în vatra comunei de unde au fost scoși de penetrațiunea elementelor parazitare nu se face nimic, la fel cei chemați să sesinterezează de românizarea orașelor prin coloniile de Români, cari ca timpul ne-are crea clasa mijlocie, azi absentă cu desăvârșire. Sighetul, Vișeu-de-sus și Borșa au suferite destule pe tra întâpnierea colonizării, ba chiar statul posedă intravilane în cele două orașe prime. În Vișeu de sus O. I. silvic „Râul“ a și oferit 470 jug. cad. spre acest scop, cari în loc de a fi parcelate pentru coloniști și locuri de clădit se dau în arândă germanilor și ungarilor, dela cari le primesc: în subarândă apoi Români desconsiderați și uzurați de toată lumea.

Lucrătorii convenționaliști la lucrările de păduri au fost concediați. Urmarea a fost, că aceștia acuma cer exproprierea intravilanilor „taxiști“ nu în baza dreptului feudal sau comun, ci în baza unui contract de lucru și a unei convențiuni. Drept de împroprietărire nu ar avea. Însă avizele silvice la intervenția deputăților Mihăi și Péter și Mán Zoltán sunt favorabile veneticii și se respectă în tocmai de comisiunile locale, atunci când cele referitor la compozitoratele date pradă învârteților lui Groedel, Rappaport etc. nu s'au respectat, fiindcă deputății liberali erau agenții streinilor anume favorați, ca să poată câștiga și a se învăria. Amestecul politic și e vidat și supără elementul românesc nedreptăți, umilit și jăfuit în țara sa. Ce rașiaz națională!

Coresp.

trebul s'o sisteze, ordonând ca carnetul de pensie de aci înainte să se vîdimeze de Primărie, unde sunt și actele de recunoaștere, fiindcă are alt aspect, ca prezentarea lunară la poliție. Ar trebui să se ajungă chiar acolo, ca aceste prezentări să se facă la primărie sau la 4 sau la 6 luni, sau chiar la an odătit. Primăria are doar matricolele și e în stare să constate la timp moartea pensionarului, nici decum însă poliția.

D-l administrator financiar este rugat să intervîie în această slujă delicată pe lângă că descarcă și puțina poliție de aglomerații inutile.

P.

Mulțumită. Văd. Paraschiva Bureșca mulțumește Sindicatului Național „Avram Iancu“ pentru suma de lei 500 ca ajutor la moartea soțului său Teodor, întâmplată la 20 Nov. anul trecut.

Manifestul Partidului Național Român.

Către țărânii din Basarabia.

Chișinău 18 Ianuarie. D-l Ioan Pelivan, președinte ale Partidului Național Român din Basarabia a adresat țărânelor basarabene un călduros manifest, prin care cheamă întreaga suflare românească din Basarabia să se înșire sub flamura P. N. R.

În partea primă a manifestului se arată în culori vii pricinile relelor cari bântule țara. Se face apoi o caracterizare a celorlalte partide politice.

Manifestul continuă apoi:

Frăți Săteni.

Singurul partid care răspunde atât năzuințelor țărânești cât și dorințelor celorlalte sfaturi obștești, și care poate mântui țara de toate nevoile ei, este Partidul Național Român.

Nici un partid din țara românească nu a suferit în trecut atâtea prigoniri pentru credințele sale ca Partidul Național. Nici un partid nu a luptat pentru binele norodului cu atâtea bărbăție, curaj și lozpadare de sine, ca Partidul Național.

De aici istoria Partidului Național este istoria a mil și mil de mucenici, cari și au jertfit viața pentru mântuirea celor robii, năpăstuiți și nedreptățiți.

Partidul Național, zămislit din sângele mucenicilor Horea, Cloșca și Crișan, treși pe roată de călăii unguri, și născut din durerile și suferințele țărânelor din Ardeal (Transilvania), a urmărit în toată lupta lui un singur gând mare și sfânt și anume: dezrobirea poporului român de sub jugul greu al stăpânirii ungurești și a adus acest gând la îndeplinire.

Când în Transilvania izbucnește revoluția (1918), Partidul Național în frunte cu neobosiții luptători Ilie Maniu, Valda-Voievod, Ciceo-Pop, Braicse și alții, organizează din fiul Ardealului o oaste patenică și sub paza ei adună la Alba Iulia Marele Sfat al Țării, la care iau parte peste o sută de mil de țărâni.

Acest mare sobor de țărâni, în sunetele clopotelor dela toate bisericile, însuflețit de o bucurie negraită, sfarmă lanțurile robiei ungurești și proclama Unirea pe vecie a Ardealului cu România.

Frăți Țărâni,

Astăzi Partidul Național este cel mai puternic partid din țară. Trecând dincoace de munții Carpaților, el și-a întocmit organizații în Veșt Regat. Acuma îi mai rămâne să se întarească în Bucovina și Basarabia.

Partidul Național însămnă partid al Nației, adică al Neamului întreg. Fiind răsărit din sânul țărânelor din Ardeal, Partidul Național este *adaoăratul Partid Țărânesc*.

Programul Partidului Național poate mântui toate tagmele obștești. În scurte cuvinte acest program este următor:

Partidul Național luptă și va lupta: 1. pentru ca în țara românească să s'pân să fie românul, fără ca el să știrbească drepturile altor limbi și credințe; 2. pentru ca între toate straturile obștești să fie *frăție și pace*, iar nu ură și dușmănie; 3. pentru ca Guvernul și Parlamentul Țării să ogliadească adevărata *voință a poporului*; 4. pentru ca în țară să domnească *dreptatea și legea*, iar nu voința și hatârul celui puternic; 5. pentru ca *treburile obștești*, în județe și comune, să fie conduse de oamenii localnici aleși; 6. pentru ca nedreptățile, ce s'au făcut cu *întăpnierea reformei agrare*, să fie înlăturate; 7. pentru ca *slujbașii săi* să fie dați afară, iar

slujbașii cinstiți și harici să fie plătiți bine, și bacșișul să piară din țara noastră; 8. pentru ca toată *deceditorimea* să fie scoasă de sub înrăurirea și apăsarea partidelor politice; 9. pentru slobozenia *comerțului și industriei*, precum și pentru organizarea *puterilor economice* dela sate prin *cooperății* și 10. pentru *îndestularea oștirii noastre* cu toate cele trebuincioase.

Frăți Țărâni.

Cine a fost în Ardeal, acela a putut să vadă la sate gospodării țărânești frumoase și bogate, cum la noi nu s'a pomenit. Țărânii de acolo sunt foarte înstăriți și cu multă știință de carte.

Aceasta se datorește numai străduințelor neobosite și grăției neadormite a Partidului Național.

Nu degeaba țărânii din Regatul Vechi așteaptă cu nerăbdare venirea la cârma țării a Partidului Național. Toată nădejdea lor de mântuire este numai în acest partid.

Și credința noastră nestrămutată este, că precum altă dată Partidul Național a scăpat țărânelor din Ardeal de robia ungurească, tot așa în curând el va scăpa țara noastră de robia liberală.

Cine are urechi de auzit, să audă.

Chișinău, 5 Ghenarie 1925. Președintele Partidului Național Român din Basarabia

Ioan Pelivan.

Un plan de viitor sistemizat al Brașovului

Brașovul este destinat să fie un mare centru în cadrul ardelean. De pe acum i se hărăzește în împrejurimi ba o fabrică de aeroplan, la Feldioara; ba un lraj mare cu depozite importante, etc. În sfârșit, i se rezervă un rost de centralizare a unor depozite de mare importanță pentru țară, cari ar fi mai în siguranță la Brașov ca alturea.

Foarte bine, dar trebuie să observăm un lucru: orașul va căpăta astfel o mare dezvoltare. E bine, deci, ca din vreme să se sistematizeze totul, ca să nu ne mai pomenim cu depozite în oraș. Mai ales, în urma electricității orașului Brașov, ceea ce va da o față neașteptată acestui centru prin mulțimea construcțiilor noui ce putem aștepta dela streini de orașul nostru — oameni bogați cari vor să-și aibă o vilă aci — apoi prin locuințele întreprinderilor industriale ce se înșințază și se vor mai înșinț. Orașul trebuie croit pentru cadre mari și totul sistematizat. Când va fi vorba de tramvai electric să se știe pe unde și cum va trece, pentru satisfacerea politicii edililor firești dezvoltării normale a Brașovului, nu după impresia momentană.

E bine dar să se sistematizeze totul ca planul definitiv trasat să fie gata în momentul electricității orașului și în acelaș timp să se știe și la *centru* ocest plan pentru a nu trece peste cadrele lui. Mai ales să se știe la *centru* și să se apere, odătit fix și aprobat un plan civilizatoric, cu toată hotărârea.

Comande pentru confecționarea :: de clorapi și întregirea lor ::

Se primesc la

Împletoria mecanică

FRANTZ GROSS

Depozit: Strada Porții No. 7. 18 2—0

POLITICA ZILEI

— Știri și fapte din cercurile politice bucureștene —

București, 19 Ianuarie.

● Data cu redeschiderea Parlamentului, se pune și chestiunea retragerii imediate a regimului. Situația este de așa, în cât pentru apărarea intereselor capitale ale țării, guvernul Brătianu trebuie să plece, de voie ori de nevoie.

Ceea-ce obține politica generală a acestui guvern astăzi, nu este de cât ceea-ce eri a semănat — și aceste rezultate sânt foarte îngrijitoare. Guvernul Brătianu nu are nici una din scuze: a avut excepționala protejire a Coroanei, a făcut ceea-ce o vrut în țară și a pus în aplicare toată experiența financiarilor lui. Cum a stânjenit această aplicare d-l V. Brătianu și dacă a corectat experiența acestor financieri — cade tot în răspunderea lui. Fapt este pentru toată lumea: partidul liberal a guvernat, prin dictatură, cum a vrut și a obținut rezultate negative, dezastruoase. Nici unul dintre liberali nu poate nega acest adevăr.

Ceea-ce este extrem de dureros, de dezastruos pentru însuși partidul liberal — toată lumea cunoaște rezultatele acestea. Sânt criticate de fie-care, fiind-că fie-care simte nenorocita lor apă sare.

În situația aceasta, care era datorată partidelor politice din opoziție?

De sigur una primordială: front unic și alungarea regimului liberal de acolo unde poate compromite iremediabil țara.

Partidul Național român și partidul naționalist al poporului au juteles această grea răspundere față de țara întreagă. Și acțiunea ce va urma se va desfășura în curând astfel ca să ia ori-ce posibilitate de prelungire a agoniei guvernului liberal.

* * *

În lumea politică din Capitală se discută viu acțiunea tot mai extinsă și hotărâtă a conducerii Partidului Național Român, astfel că se așteaptă evenimente importante în săptămânile apropiate.

Cât privește rezultatele conferințelor dela Cluj, unde a fost și d-l Goldiș o conferință — nu sânt scoțiate în cercurile politice ca având vre-o importanță de seamă, ci numai ca o îndrumare spre cunoașterea situației unora dintre aceia cari nu eu prezintă încă ceea-ce vreau.

Evenimente de alt ordin, con-

secințe a unei politici coordonate, interează aceste cercuri, în legătură cu Partidul Național și cel naționalist al poporului.

Din cercurile liberale deținem știri nefavorabile cu privire la rezultatele vizitelor trimișilor speciali ai guvernului în streinătate. În aceste cercuri se spune că situația guvernului este foarte mult îngreunată din cauza atitudinii ostile a unor cercuri streine și că el nu înțelege să canalizeze împotriva țării dușmănia ce se arată politicei economice a partidului liberal, politică jenantă pentru acele cercuri.

— „Nu ne retragem din cauza opoziției dinăuntru țării, ci din pricină că nu putem realiza azi, în afară, sprijinul ce unii nu înțeleg să-l dea țării“.

E vechea temă a cântecului din urmă al fie-cărui guvern liberal.

Ceea-ce interesează din toate acestea este că corifeii liberali înșiși pregătesc pe ai lor pentru retragerea guvernului.

În toate județele vechiului regat se observă o vie mișcare politică de simpatii și aderări pentru Partidul Național Român. În special, între membrii organizațiilor țărăniști domină curentul frontalului unic și se cere luțelegerea imediată cu Partidul Național.

Ori cât se va opune conducerea țărăniștă, se vor produce — după cum se și constată — defecțiuni însemnate în aceste organizații.

Coresp

D-l Herriot nemulțumit cu guvernul român

Se știe că ministrul României la Paris, d-l Diamandy, a fost primit zilele trecute în audiență de primul ministru al Franței d-l Herriot, în legătură cu această întrevedere ziarul „Cuvântul“ face următoarea destăinuire:

„D-l Herriot a primit pe d-l Diamandy cu amabilitate extremă. Dar tocmai această cordialitate deosebită față de reprezentantul României, contrasta cu vâdta rezervă a primului ministru francez de către d-l Diamandy aducea vorba despre țara noastră și interesele ei.“

La un moment dat contrastul a fost așa de izbitor încât d-l Diamandy nu s'a putut împiedica să-l releve. Și următorul dialog a cărui riguroasă exactitate o garantăm, a avut loc:

— Domnule președinte, a spus d-l Diamandy, adăuc mișcat de distinsa amabilitate ce mi manifestăți, am impresiunea că ea se adresează numai persoane mele, nu și intereselor țării pe care o reprezint..

— Impresiunea d-voastră este foarte justă, a replicat d-l Herriot..

— Aveți vreun motiv de nemulțumire contra României? a întrebat d-l Diamandy.

Iar d-l Herriot surizând:

— Nu pot zice contra României, dar contra guvernului ei, de sigur. Și nu unul. Am unul, două, trei, patru, cinci, — a continuat primul-ministru francez, numărând pe degete, — pe care voi avea plăcerea să vi le dezvolt la viitoarea noastră întrevedere.

Cu aceasta, conversația s'a sfârșit și d-l Diamandy s'a grăbit să comunice faptul atât d-lui Vintilă Brătianu cât și la București, d-lui I. I. C. Brătianu șeful guvernului.

Cărciumii prefăcute în școli. — Cărciumele comunale din comunele Dănești și Rătești (județul Satu-Mare) au fost prefăcute în școli.

Ora 3 d. a.

Ultime știri

Un protest al d-lui V. Goldiș

Mai multe ziare ostile Partidului Național, între cari „Vitorul“, „Aurora“ și „Jara noastră“ au publicat părți dintr'un memoriu, pe care d-l Goldiș l-ar fi înmănat d-lui Iuliu Maniu, președintele Partidului Național român.

D-l V. Goldiș aflând de publicarea „memoriului“ d-sale a adresat ziarelor amintite următoarea telegramă-protest:

Arad, 19 Ianuarie 1925.

„Protestez în contra publicării memoriului meu adresat d-lui Maniu. El a fost tipărit ca manuscris și nu a putut ajunge în mâini necompetente decât pe cale reprobabilă. Regret că presa românească uzează de asemenea manopere“.

GOLDIȘ.

Noui arestări de comuniști

București, 20 Ianuarie. — Siguranța generală a Statului a făcut în cursul zilei de ieri o nouă descoperire a unei organizații comunisto-teroriste cu sediul în calea Șerban Vodă.

S'au operat cu acest prilej numeroase arestări. Actualmente se cercetează legăturile pe care această organizație le are în țară.

S'au găsit și aci dovezi că fondurile cari se cheltuiau pentru răspândirea de manifeste incendiare proveneau dela Moscova.

Condițiile Americii pentru reluarea raporturilor cu Rusia

După ultimele relații sosite din Washington, președintele Statelor Unite Coolidge s'a hotărât pentru următoarele condiții în vederea reluării raporturilor cu Rusia sovietică:

- 1) Restituirea împrumutului Kerenski de 250 milioane dolari;
- 2) Guvernul sovietic să plătiască cetățenilor americani pentru proprietățile lor confiscate pe teritoriul Rusiei o despăgubire de 800 milioane dolari și
- 3) Sovietele să renunțe la orice fel de propagandă în Statele-Unite.

Satisfăcându-se aceste condiții, președintele Coolidge ar fi gata să reia, fără a aștepta rezultatul tratativilor mai amănunțite, relațiile normale diplomatice între cele două state.

INFORMATIUNI

Un împrumut pentru comerț. — Un comitet în scopul întineririi unui templu pentru pacea popoarelor. Fac parte din comitet d-nii Herriot, Painlevé, Bourgeois, Boncour, Albert Thomas, Blum, apoi confederația generală a muncii, partidul radical, partidul socialist și alte partide politice. Monumentul va fi ridicat pe locul unde s'a petrecut cea mai sângeroasă luptă din războiul mondial.

Pe aceasta se bazează optimismul d-lui Tencred Constantinescu. D-l V. Brătianu rămâne însă tot sceptic.

Ministerul de finanțe a fost înconștințat că atât unii particulari, cât și unele din casele publice, nu primesc la plăți monedele de 5, 10 și 20 de bani de nickel, de 25 și 50 de bani de aluminiu și cele de 10, 25 și 50 bani de hârtie, în credință că au fost scoase din circulație. Ministerul a pus în vedere tuturor administrațiilor financiare că toate aceste monede n'au fost scoase din circulație și deci primirea lor e obligatorie.

În ce privește monedele-hârtie de 1 și 2 lei, ministerul a luat dispozițiuni, ca începând dela 15 Februarie să fie scoase definitiv din circulație și înlocuite cu moneda metalică respectivă.

Câte vii și cât via avem în țară. D-l profesor de economie I. C. Teodorescu arată, că în România avem cu totul 230 mii de hectare acoperite cu vie, de fapt însă putem socoti numai 200 de mii, că mai sunt lipsuri și vie tânără, care încă nu produce. Din acestea sunt altoite, 50 de mii sunt formate din hibrid și 30 de mii vii vechi românești, nealtoite. Cele 200 de mii de hectare produc în mijlocia 316 decaltri la hectar sau 73 milioane 900 de mii de decaltri.

În chestia cadavrelor evreești. Rezolvarea practică a acestei chestiuni pare, că a ajuns la o soluție definitivă. Comisia mixtă dela București a hotărât în fine să se dea la dispoziție și cadavre evreești, pentru studențimea de rit mozaic, pentru a curma o dată conflictele, ce se iveau între studenții creștini și evrei din cauza aceasta. Astfel cadavrele evreești sosite la Institutul medico-legal vor fi predate secției de anatomie a Facultății de medicină în cazul, când ele nu vor fi reclamate de rudenii până în al șaselea grad.

Ce ne va aduce anul 1925. Astrologul Karl Freckenbach face pentru anul 1925 următoarele profeții: Anul acesta va fi un an al cruzimilor, evangeliile dragostei nu va găsi răsunet pe pământ. Conducătorii țărilor vor avea mult de lucru, între Statele Unite din America și între Japonia se vor lăca mari neînțelegeri. Anglia va avea mult de lucru în Egipt și în India precum și în Irlanda. Între Franța și Rusia se vor face noi legături. În Spania și Portugalia va fi revoluție. Italia și România vor avea un an bogat în turburări laentrice. Anul 1925 va fi un an de pregătire la războiul cel mare din 1926.

Ministerul de război (Marele stat major) aduce la cunoștință, că încorporarea tinzilor recruti, din contingentul 1925, va avea loc pe ziua de 2 Februarie 1925.

Tinzii recrutați pentru trupă cu schimbul călare și care până la 2 Februarie au prezentat caii, ce au fost aprobați de comisiune, vor fi încorporați pe ziua de 15 Martie 1925.

Cei cari până la 2 Februarie n'au prezentat cai, sau au prezentat cai, ce n'au fost însă aprobați de comisiunile respective, vor fi încorporați tot la 2 Februarie.

Cununile D-l Eugen V. Safta profesor și d-soara Paraschiva Violeta își vor serba cununia religioasă la Biserica Sf. Nicolae Duminecă în 25 Ian. a. c. ora 5 p. m. Nuni vor fi d-na și d-l Alexandru Băcilă. Brașov, 20 Ianuarie 1925.

Felicitări!

S'a pierdut. D-l Emil Sergies din Darste Nr. 77 a pierdut în 17 Ianuarie pe drumul dela cantina Czei până la locuința un portmoneu cuprinzând un certificat cu Nr. 59573/1921, un certificat cu Nr. 48048/1921, un brevet de maestru. Cel ce le găsește va primi o recompensă bună.